

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 ต.ค. 2554	21	7392	5

ร้อยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๓

หมู่บ้านแกะสลักไม้

“ทาทุ่งหลวง”

๔
ฟัน

แผ่นดินล้านนาในอดีตเคยเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยไม้
สักเป็นจำนวนมาก หลังจากที่มีรัฐบาลได้เปิดให้มีการสัม
ประทานการทำไม้สักอย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ไม้สัก
จำนวนมากได้ถูกแปรรูปออกมาในแบบของเครื่องใช้ในครัวเรือน บางส่วน
ถูกแปรรูปให้เป็นไม้แกะสลัก

คนล้านนาสมัยก่อนมีฝีมือในการแกะสลักไม้ได้สวยงามมาก
ดังจะเห็นได้จากการแกะสลักไม้ประดับอาคารในพุทธสถานอย่างวิจิตร
อลังการและประดิษฐ์พุทธศิลป์แปลกตาชนิดต่างๆ ไว้ใช้ในกิจกรรมทาง
พุทธศาสนา

ปัจจุบันการแกะสลักไม้ยังคงเป็น
กิจกรรมที่มีชื่อเสียงของเมืองเชียงใหม่และ
จังหวัดใกล้เคียง แม้ว่าการแกะสลักของเชียงใหม่
รุ่นใหม่จะแตกต่างไปจากงานของล้านนาดั้งเดิม
ก็ตาม

ช่วงระยะเวลา 20-30 ปีที่ผ่านมา ชีวิต
และวัฒนธรรมของคนล้านนามีพัฒนาการที่แตก

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 ต.ค. 2554	21	7392	5

ต่างไปจากวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมมาก ชีวิตสมัยใหม่และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว นำมาซึ่งการผลิตเครื่องใช้และเครื่องตกแต่งบ้านสมัยใหม่กับการทำของที่ระลึกซึ่งทำกันอย่างเป็นล่ำเป็นสันนั้น การแกะสลักไม้ก็เปลี่ยนแปลงไป จากที่เคยมีการทำอยู่ในวัดวาอารามมาสู่การผลิตในระบบอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักก็ย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ช่างแกะสลักไม้ประดับวิหารวัดก็หาได้ยากขึ้น อย่างไรก็ตามในท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคม ช่างแกะสลักแบบดั้งเดิมของล้านนาก็ยังคงพอมิสืบเชื้อสายอยู่บ้าง อาจกล่าวได้ว่าการที่งานแกะสลักไม้ของเชียงใหม่เป็นที่รู้จักมากขึ้นกว่าที่อื่นๆ ก็เพราะว่าในเชียงใหม่ยังมีช่างแกะสลักดั้งเดิมอยู่มากและส่วนหนึ่งก็เพราะเชียงใหม่ยังคงอยู่ใกล้แหล่งทรัพยากรก็คือ ไม้สัก

ไม้แกะสลักจากเชียงใหม่เป็นงานหัตถอุตสาหกรรมหนึ่งที่ขึ้นชื่อของภาคเหนือและเป็นที่ยอมรับไม่น้อยหน้า ผ้าทอมือ เครื่องเงินและเครื่องเงิน สินค้าไม้แกะสลักที่นี้มีฐานะเป็นสินค้าส่งออกของท้องถิ่นไปยังภาคอื่นๆ ของประเทศหรือแม้แต่ต่างประเทศ เมื่อเกือบ 30 ปีที่แล้วจะมีไม้แกะสลักเป็นของที่ระลึกจากเชียงใหม่บ้างก็เป็นเพียงช่างไม้ขนาดเล็กต่าง ๆ ช่างไม้เหล่านั้น

แกะสลักโดยกลุ่มชาวบ้านที่มีฝีมือในเขตกำแพงเมืองเชียงใหม่เอง เริ่มจากที่บ้านนันทา บ้านพวกช่าง ต่อมามีการกระจายการผลิตไปยังเขตอำเภอสันป่าตองคือที่บ้านกัวแลน้อย บ้านเนินบ้านแม จนชาวบ้านเหล่านั้นมีชื่อว่าแกะสลักได้สวยงามที่สุด

เมื่อการท่องเที่ยวเริ่มขยายตัว โบราณศิลปวัตถุที่ลักลอบนำเข้าจากพม่าเป็นที่นิยมอย่างมาก จนรัฐบาลพม่าเริ่มเข้มงวดมากขึ้น ร้าน

บทความนี้เป็นฉบับที่ 11 00.01 11.01 11.01 11.01

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 ต.ค. 2554	21	7392	5

ค้าในเชียงใหม่จึงได้จ้างช่างชาวไทยใหญ่จากพม่าเข้ามาทำของเลียนแบบ แล้วช่างชาวเชียงใหม่ก็ได้เรียนรู้วิธีการแกะสลักจากช่างชาวพม่า

ตลอดเวลา 10 ปีที่ผ่านมาชาวบ้านที่บ้านถวายและหมู่บ้านใกล้เคียง ในเขตอำเภอหางดงได้ชื่อว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญงานเลียนแบบของเก่ามากที่สุด เพราะนอกจากของที่ระลึกแล้วงานไม้แกะสลักพวกเครื่องเรือน เช่น โต๊ะ ตู้ เตียง แหียงข้าง ก็เติบโตตามมามากมาย เริ่มจากร้านค้าเครื่องเรือนในตัวเมือง เชียงใหม่ ขยายไปสู่ชาวบ้านในเขตอำเภอสันกำแพงและดอยสะเก็ด ทำให้มีร้านค้าเกิดขึ้นมากมายริมถนนจากเชียงใหม่ถึงสันกำแพงกลายเป็นแหล่งเฟอร์นิเจอร์ไม้แกะสลักที่มีชื่อไปทั่วโลก ปัจจุบันไม้สักลดจำนวนลง

จึงต้องนำเข้าไม้จากต่างประเทศทำให้กิจการแกะสลักไม่ได้รับความนิยม กระเทียมและอาจซบเซาไปบ้าง

ขณะที่การแกะสลักเครื่องเรือนที่ต้องใช้ไม้เป็นจำนวนมากกำลังประสบปัญหาภัยภาวะการขาดไม้ แต่การแกะสลักไม้เพื่อการตกแต่งและเป็นของที่ระลึกที่ใช้ไม้เนื้อกลับได้รับความนิยมเข้ามาแทน กลุ่มชาวบ้านที่มี

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 ต.ค. 2554	21	7392	5

ฝีมือในการแกะสลักรูปประติมากรรมลอยตัวทั่วไปตามแต่จะสั่งทำ โดยเฉพาะในเขตอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูนและยังรวมไปถึงเขตอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปางมีความชำนาญในการแกะสลักไม้รูปสัตว์ได้ดี

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	11 ต.ค. 2554	21	7392	5

หมู่บ้านทาทุ่งหลวง อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน ชาวบ้านเกือบทั้งหมู่บ้านประกอบอาชีพแกะสลักไม้มาตั้งแต่เด็ก บางคนมีฝีมือขั้นชั้นครูมีลูกศิษย์มาเรียนแกะสลักไม้เป็นจำนวนมาก ไม้แกะสลักที่ชาวบ้านทำขึ้นส่วนใหญ่จะประยุกต์ให้มีความทันสมัย ใช้เป็นของฝากของที่ระลึก บางครั้งจะทำตามรายการที่ลูกค้าสั่งมาอีกทีหนึ่ง

พูนพล ศรีเรือน ช่างแกะสลักไม้ซึ่งฝึกหัดมาตั้งแต่อายุ 10 ปีกล่าวว่า เรียนแกะสลักไม้มาจากผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านจนมีความชำนาญ สามารถแกะสลักไม้โดยไม่ต้องร่างแบบจะแกะเป็นรูปอะไรก็ได้ตามแต่จินตนาการ ปัจจุบันพูนพลเป็นช่างแกะสลักประจำอยู่ที่โรงงานสุเทพแกะสลัก ซึ่งถือเป็นโรงงานแกะสลักไม้ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของอำเภอแม่ทา

จะเห็นว่าอาชีพแกะสลักไม้ของชาวบ้านทาทุ่งหลวง ซึ่งเป็นอาชีพหนึ่งที่ชาวบ้านให้ความสนใจจากแต่เดิมที่การทำเพียง 2-3 ครอบครัว ปัจจุบันได้ขยายวงกว้างออกไปเกือบทั้งหมู่บ้าน จนกระทั่งหมู่บ้านใกล้เคียงก็เริ่มหันมาประกอบอาชีพแกะสลักกันมากขึ้น ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับชาวบ้านอีกทางหนึ่งด้วย

ปัจจุบันการแกะสลักไม้ของชาวบ้านทาทุ่งหลวงมีการนำไม้จำฉามาใช้แทนไม้สักในงานแกะสลักบางประเภทและก็ได้เป็นอย่างดี เพราะไม้จำฉามีราคาถูก เนื้อไม้อ่อน แกะง่ายและมีการตกแต่งลงสี นอกจากนี้ยังมีการทำให้เป็นสีธรรมชาติเหมือนของโบราณอีกด้วย

งานแกะสลักไม้อย่างคงเป็นงานฝีมือของล้านนาต่อไปอีกนาน พัฒนาการที่ต่อเนื่องในช่วงที่ผ่านมาทำให้เกิดช่างฝีมือดีๆ เพิ่มขึ้นไม่น้อย เศรษฐกิจที่ดีขึ้น ความรู้ที่สูงขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจและซาบซึ้งกับงานฝีมือมากขึ้น สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนทำให้สละพื้นที่เมืองฝีมือดีมีโอกาasyังชีพอยู่ได้กับงานฝีมือของพวกเขา

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th